

9 VII. 87.

num 15.

LIEUWISZKASIS

BALSAS

redomas Jono Szlupo,

i zema trissyk ant mėnesio; kasztuoja ant metu 2 dorėlu, o Auropoje du ir
pusę dor. Atskiras numeris 7 centai. Už coli ąj garsinimu ant metu 10 dor
o wieną syki garsinant 20 centu už kožną eilę.

Entered at the Post Office at New York as second class matter.

TREČIAS

METAS.

NEW YORK.

Adresas Rėdystės: Jonas Szlupas, 197 Orchard st., New York.

MAX REESE.

21 S. Main St.

SHENANDOAH Pa.

pardawējas likieru ir cigaru, yra poltraiz; wisatiniu AGENTU dēl wisu garlaiwiu Hamburgo, Brēmos ir Antwerpos siunczia piningus i wisas dalis Rusijos, Wingrijos, Lenkijos ir Lietuvos už pigiausią prekią. Nēkas ezia nebus prigautas. Gywenu pagal banką.

ĮTURIS 15 NUM. „LIET. BAĖSO“:

P. Lutas — Darbininku susiwienyjimai Amerikoje, ž. 175.
Zuikis — Musu kningos, ž. 178. Szernas — Tėwyniszki bałsai, ž. 180. Gromatos, ž. 187. S. W. L. A. Wyriausybė — Brolai į seimą, ž. 190.

Sziose dienose pasirodė nauja kninga, po užraszu „PAMOKSLAI ISZMINTIES IR TEISYBES“, arba kaip žmonės ją wadina — „Łaputė“. Wiena kninga geruose apdaruose kasztuoja WIENĄ DORELĮ. Gaunama pas Joną Papłaucką, 157 Elm st. New York.

Užmokėjo už L. Bałsą: S. Klimas 2 d., W. Kubilus 1 d., W. Walenta 1 d., A. Stenkewyczius 2 d., J. Sakałauckas 1 d., J. Szabrinskas 2 d., J. Waitunaitis 2 d., J. Daukszys 2 d., Bartikowsky 5 d., Jurjewyczius 2.64 d., per J. Maczinską (už Peczenkių ir kit.) 5 d.

SKAITYK! SKAITYK!

Bus laikomas susirinkimas reikałuose susiwienyjimo 24 Liepos saloje „Harugare Hall“ po No 1012, E. Baltimore st., ant kurio užpraszomi lietuwininkai butinai atsikankyti; tie ką dar nepriguli prie susiwienyjimo, gali ateiti ir prisiraszyti, nēs yra maži kasztai. Taipogi brolams prigulintiems kituose mēstuose primenam, kad ant ateinanczio seimo pribunanti delegatai turētu rasztą su iszreiszkimu noru ten susiwienyjusiu ir rasztas turi buti su paraszu komiteto tos szakos. KOMITETAS BALTIMORES KUOPOS.

Adresas dėl telegramu:
New York: „CUBIFORM”

Adresas dėl telegramu:
Hamburg: „ANCHOR”

W. WOLFF

Lietuwlenkiszka KANTORA iszmainos

Su kausija 18.000 marki u. Patwiritna per HAMBURGO SENATA

382 GRAND ULYCZIA.

Pagal pacztos stotę lit. B.

HAMBURG:

BERGEDORFER ST. No. 1.

Pagal gelžkeldwari „Berlin”.

TELEFON No. 1734.

NEW YORK.

BANKINĖ KANTORA.

ŁAIWAKORTES I EUROPA IR ATGAL.

Łaiwakortės ant wisu garłaiwiu ir pacztawuju łaiwu už pigiausią prekę. Piningus i Rusiją, Lenkiją, Wokietiją ir tt. tikru tikriausiai nusiuncziamė, taip kad po paranka atsiduria i paskirtą wietą wėlansiai per 12 iki 14 dienu Wisuose didesniuose mēstuose Rusijos, Lietuwos ir tt., taipgi parubežės mēsteluose turime sawo agentus, kurie dėl musu keleiwu wisą parupina už dyka. Pacztos siuntiniai ir łobiai iszsiuncziami už pigiausią prekę i wisas dalis szwieto.

BILETAI dėl wisu gelžkelu AMERIKOJE.

KANTORA IPIRKIMO PERWEŽAMUJU DAIGTU.

Wisatinė AGENTURA Rusiszkos Draugystės geležinkelu mēstiniu ir podraug

uostiniu stoczju.

Darbininku susiwienyjimai Amerikoje.

Apszwiestesnėse szalyse Auropos ir Amerikos nėra dabar jau nei baudžiaivos nei wergystės, wisi žmonės rodosi lygus, turi wienokias tiesas; bet ar isz tikro jau taip yra? Ne; pirma žmonės turėjo eiti baudžiawą ponams, ju klausyti ir tt.; dabar jau to skirtumo tarp ponu ir baudžiauninku nėra; bet dabar yra kitas skirtumas, dar bjauresnis ir baisesnis kartais už aną, skirtumas tarp neturtėlu ir didžtureziu, tarp darbininku ir tu, kurie duoda darbą. Isz tikro dabar dažnai darbininkas neturtėlis labiaus turi klausyti didžturezio ne kaip pirma žmogus pono; 'pilwo, sako, szaukimas yra ik'rus', todėl darbininkas, kuris užsiėmko tiktai isz sawo ranku darbo ir kuris uždriba tiktai tam sykiui, turi klausyti didžturezio, idant tas neatstatytu jo no darbo. Neturės darbo, neturės nei ką walgyti. Szitas tai baises padėjimas priwertė darbininkus pasirupinti apie tai, kaip galima pagerinti sawo buwi; darbininkai susiprato, kad jiems geriausiai seksiesi gywenti tuokart, jei jie eis isz wiewo, ir pradėjo daryti susiwienyjimus. Dabar darbininku susiwienyjimai yra jau nekuriose Auropos szalyse, taip antai Anglijoje 'Trades unions', Prancuzijoje 'Chambres syn licales'. Tokie susiwienyjimai yra ir Amerikoje; pirmiausiai ezia jie pradėjo atsirasti tarp 1850 ir 1860 m.; mēnis tu susiwienyjimu yra tai pagerinimas medegiszko darbininku buwio, plūtinimas tarp j. apszwaistos ir tt. Amerikos darbininkus priwertė daryti susiwienyjimus ipacz du dalyku. Pirmas dalykas buwo szitoks: tarp 1850-60 m. wyresnybė Suwienuotu Walstiju iszleido daug popėrinu piningu; 1843 m. buwo atrasta daug aukso Kalifornijoje, už tai piningai ir auksas atpigo, o daigtai pabrango; juk žinote kad jei koku daigtu atsiranda daug, tai jie atpinga, ar tai jawai ar gywuolai ar piningai ir auksas; tuokart žmogus už tą pati piningą gauna maziaus daigtu ne kaip pirma, beje daigtai jau brangesni; taigi Amerikoje tuokart walgio daigtai zsyk tiek pabrango, o darbininku uždarys pasididino tiktai pusantrasyk; ajszku, kad darbininkai turėjo jau blogiaus maitintiesi. Antras-gi dalykas sztai koks: tamė paciam laike Amerikos iszdarbystė didinosi ir didinosi; augo mēstai ir pabrikai kaip grybai; ant pabrinko-gi susirenka daug darbininku, o kada wienoje wietoje yra daug pabrinku, tai jau labai daug darbininku gali dažnai susieiti, pasisznekėti. Darbininkai gaudami mažesni uždaryi ir gywendami didelėmis kuopomis arti wieni kitu, pradėjo mislyti apie pagerinimą sawo buwio; tuokart jie ir pradėjo daryti susiwienyjimus, nės „daug ranku, sako, didelę masztą panesza". Atsirado susiwienyjimai skrybėlninku, mekaniku, maszinistu ir tt.; jie itaisė ir kasas dėl sawytarpinės pagerbos laike ligos arba streiku; szitie wisi susiwienyjimai rupinosi pakelti už darbą ir sutrumpinti kasdieni darbo laiką. Wienok dėlto kad sektuosi darbininkams westi kową su didžtureziais, reikia, kad nebutu daugiaus tokiu darbininku, kurie galėtu

dirbti vietoje tu, kurie padarė streiką, beje atsisakė no darbo, iki didžturtis netiks ant ju reikalawimu; isz pradziu kuomet dar nebuwo geležinkelu ir kuomet dar mažas buwo padalinimas darbo, gana buwo darbininkams padaryti tik wietini susiwiennyjimą, prie kurio prigulėtu wisi darbininkai, užsiimanti tuomi pacziu darbu. Bet apie 1860 m. Amerikoje jau buwo daug geležinkelu ir jau lengwu buwo didžturtiezui parsiwežti isz kitur darbininkus; negana to: kasmet wis dauginosi wisokios maszinos ir darbo pasidalinimas didinosi, per ką darbas lengwinosi ir skirtumas tarp darbininku wisokiu darbu bewaik isznyko, nės dabar darbininkui, pristojus prie maszinos, reikia atlikti labai prastą darbą, kuri suwis nesunku iszmokti. Taip antai autuwu pabriškai bewaik suwis isznaikino Amerikoje kurpius amatninkus; dabar ant pabriko 300 darbininku per dieną padaro 3000 poru czebatu, kiekwienas-gi czebatas pereina per rankas 64 darbininku; ant audeklu pabriko isz 158 audeju kiekwielas dirba kitoki darbą; aiszku, kad suwis lengwu iszmokti 158tą dali to darbo, kuri turi atlikti audejas amatninkas. Už tai dabar kurpius lergwiai gali užstoti wietą audejo, ir audejas kurpiaus.

Dabar jau negana buwo tu pirmutiniu susiwiennyjimu, reikėjo daryti tokius susiwiennyjimius, prie kuriu prigulėtu wisi darbininkai. Czia atsirado dar wiena priežastis; Amerikoje gywena žmonės wisokiu gencziu, wisokiu tautu ir tikėjimu, už tai papročziai ir gywenimas Amerikos žmoniū newienoki: kynas ar negras gywena kur kar prascziaus nei amerikonas, per tai jis gali imti pi gesnę algą; pabrikantas-gi moka wisiems darbininkams lygiai ir darbininkui amerikoniui, gaunant tokią pat pigią algą kaip kynas, buwo sunku gywenti. Kad isznaikinti szitą skirtumą, reikėjo padaryti tokius susiwiennyjimius, in kuriuos galėtu istoti kiekwienas darbininkas, nežiurint ant to, kokios jis yra tautos ar tikėjimo. Apie 1860 m. pradėjo atsirasti tokie wietiniai susiwiennyjimai, i kuriuos istodawo tiktai perdėtiniai kitu mažesniu susiwiennyjimu; szitie susiwiennyjimiai iszdirbo programą, kaip reikia darbininkams elgtiesi, ir buwo wadowais darbininku. Tuomi pat laiku atsirado susiwiennyjimiai tokiu darbininku, kurie iszdirba wieną produktą, bet iki iszdirba, turi atlikti kelis atskirus darbus; ant cigaru pabriko yra keturi atskiri darbai: wieni darbininkai skirsto tabaką i dalis pagal jo gerumą, kiti plėszo tabaką ir tt.; 1877 m. padalytojai tabako padarė streiką (suburi], tuomi tarpu ju darbą apsiēmė atlikti plėszytojai ir tie, kurie susuka tabaką i cigarus. Padarius darbininkams susiwiennyjimą, szitai jau negalėjo buti. Taip pat pasidarė susiwiennyjimas, kuris apēmė prastus darbininkus, beje tokius, kurie malkas kerta, daigtus neszioja ir tt., ir tuos, kurie negalėjo wieni padaryti susiwiennyjimo, nės ju labai mažai; in tą susiwiennyjimą galėjo istoti kiekwienas, nežiurint, kokios jis tautos arba tikėjimo.

Bet szitu wisu wietiniu susiwiennyjimu buwo negana, nės pabrikantas galejo sau isz kitur parsiwežti darbininkus. Reikėjo padaryti tokią draugystę,

kuri apimtu wisu Suwienuctu Walstiju daroininkus; tokia draugystė buvo insteigta 1869 m. wardu 'Darbo Ricėriai' [Knights of Labor); kasmet darbininku toje draugystėje dauginasi ir dauginasi, 1885 m. buvo jau su wirszumi 600. 000, o dabar tas skaitlus daugiaus kaip pasidwejpino. Wietiniai susirinkimai (Local assemblies] susideda wisaip: wienoje wietoje isz wietiniu darbininku, užsiimancziu wienu darbu, kitoje wietoje darbininkai kiekwienos tautos daro atskirą susirinkimą, kad galėtu geriaus susitaikinti ir susisznėkėti; wietiniai susirinkimai, jei ju nemažiaus kaip penki, padaro apielinkės susirinkimą isz sawo pasiuntiniu; apielinkės-gi susirinkimas iszrenka ir siunczia pasiuntinius i didyji, generaliszką susirinkimą; szitas didysis susirinkimas rupinasi apie tuos daigtus, kurie kludo reikałus wisu Suwienuotu Walstiju darbininku; o wietiniai susirinkimai rupinasi apie wietinius darbininku reikałus. Taip ta; surėdyta toji draugyste. Reikalawimai szitos 'darbo ricėriu' draugystės labai swarbus. Waldžia Suw. Walstiju duoda žiamę kompanijoms, kurios ketina padaryti geležinkeli, bet tos kompanijos, gawusios žiamę, dažnai ir geležinkelu nepadaro; ios jau sugrėbė i sawo rankas daugybę žiamės — apie 104 milijonus akru (akras tai bewaik wis tiek, ką margas arba pusė desintinos). Darbo-gi Ricėriai reikałauja, kad waldžia perstotu dalnusi žiamę toms kompanijoms; jie teisingai pripažysta, kad waldžia neteisingai ir blogai daro iszsimokėdama kompanijoms žiamę, nės ji yra turtas wisu walstijos žmonių. Taip pat labai daug žiamės turi susipirkę ir dar wis perka Auropos, ipacz-gi Anglijos, didžturcziai, tikėdamiesi dar daugiaus pralobę, nės žiamė wis eina brangyn; ju rankose jau dabar yra apie 20 milijonu akru. Darbo Ricėriai reikałauja, kad waldžia neparduotu žiamės tokiems spekulantams, nės žiamę turi waldyti tie, kurie patys ją apdirba. Nėgana to; Suw. Walstiju waldžia dowanoja 160 akru tam žmogui, kuris per 5 metus ant tos žiamės gywena ir ją apdirba, ir dar 160 akru, jei jis ketwirtą dali tos žiamės užsodina medžiais; wienam žmogui waldžia duoda tiktai du tokiu gabału žiamės. Bet daug atsirado tokių, kurie ant wardo kitu žmonių prisiperka daug žiamės, gywena ant jos tik koki mėnesi ant metu, užsodina tik kelis akrus medžiais. 'Mės reikałaujame, sako Darbo Ricėriai, kad waldžia užlaikytu žiamę, wisu žmonių turtą, dėl paties žiamdarbėjo. Nei wieno akro geležinkelu kompanijoms ir spekulantams'.

Darbo Ricėriai dar nori itaisyti bendrijas, iszdirbanczias daigtus ir pagaminanczias sau maistą, taip-gi platinti žiniąs reikalingas darbininkams.

Darbo Ricėriai nori isznaiškinti streikus, nės tie wisumet daugiaus blogo padaro darbininkams nei didžturcziai — kol riebus suliesės, liesas padwės — jie reikałauja, kad butu sudžios tarpininkai, kurie taikintu darbininkus su pabrikantais; sudžiomis tarpininkais žinoma turėtu buti darbininkai sykiu su pabrikantais.

Ant galo jie dar reikałauja, kad waldžia nepawelytu didžturcziams laikyti darbininkus prie darbo ilgiaus kaip 8 walandas ant dienos, ir kad nepa-

welytu pabrīke dirbti waikams neturintiems 14 metu.

Darbo Ricēriai supranta, kaļ jīe galēs pasiekti sawo mēri tik tuomet, kuomet darbininku partija bus gerai organizuota ir kuomet darbininkai supras, ko jiems reikia ir kaip reikia elgtiesi. Kaip žinote, i kongresą pasiuntinius renka wisi žmonēs; darbininkai taip pat paduoda balsą, bet dabar jie nežinodami, kas dėl ju naudingians, parduoda sawo balsus didžturečiams; kuomet darbininkai padarys organizuotą partiją, jie eis isz wieno ir rinks i kongresą tuos wyrus, kurie užstoja už juos, tuokart kongresas iszduos istatymus teisingus, kurie apgins ne tik wienus didžturečius, kaip dabar, bet ir darbininkus. Dabar iki darbininkai dar twirtai nesusiwienyjo, iki jie wisi dar gerai nesupranta, kas jįems reikia daryti, Darbo Ricēriai iszmingtai rupinasi pirmiausiai pagerinti medegiszką darbininku buwi. 'Žmogus gali buti politikiszkaī luosas tik tuomet, jei jis sawo kasdieniniame gywenime nepriguli no didžturečio', teisingai kaība darbininku laikrasztis 'The Boycotter'.

Isz to, ka asz czia papasakojau, matyti, kad Amerikos darbininkai nemažai rupinasi apie sawo reikalus ir neužilgo reikaīaujantis ju balsas turēs buti iszklausytas; szitai pasirode jau ir pereitą rudeni; garsingas Amerikos wyras Henry George užstoja ļabai už darbininkus; pereitą rudeni jis pasidawē kandidatu ant perdētinio mēsto Naujorko; Darbo Ricēriai žinoma ļaikē jojo pusę, bet dar daugybē buwo ir tokiu, kurie ējo priesz ji, bet kas pasirodē? Jis gawo tiek balsu, kiek jis suwis nesitikējo gauti: jis tikējosi gausēs 30.000, o gawo bewaik 70.000 balsu. Darbininkus ļabai kalbino paduoti boīšą už H. George garsus kataliku kuningas McGlynn, kuris dabar raujasi su augsztesne kuningija isz priezasties užstawinējimo darbininku. P. Lutas.

Muzu kningoš.

„Szcala pawargēlu siratu. Wilniuje 1862". In 4o. Łapu 101.

Szendienjā ir rasztininkāi tikējimiszko burio apart wienu tik nēknēkiu pradeda sziek tiek idėti i sawo rasztus ir dėl mokslo ir padrašina prie mokslo ir kningu. Gailū tik, kad kaība nēra taip grynai lietuwiszka kaip pirmžen-giancziju burio. Ir taip sutinkame pas anuos žodžius suwis nelietuwiszkus: swawaloti, enata, ukwata, liekarsta, procē, czēsas, uwožoti, okazija, weczėruszka, malawojimas -- wietoje: daužytiesi, dorybē, noras, waistas, darbas, ļaikas, tēmyti, proga, jaunimas, teplonē ar dažymas ir d. k. Kningelē, kurios antraszā pradžioje padėjome, turi intalpā per pusę tikējimiszką, per pusę wēl pamokinanczią. Ant 7 pl. kaība: „Nedēldieniu ir szwencziu per metus rokuojasi apie 70 dienu; kad nors po pusę dienos tose szwentēse paskirtu mokslui, tai wisa jaunuomenē kuo weikiansiai iszmoktu aiszkiui skaityti ir raszyti... Mylēkiame ir augsztiukiame sawo gražią žiamatiszkaī lietuwiszkaī kaībā. Musu kaīfbos žmonēs randasi wisose szalyse pasaulēs, paczioje užmarinēje Amerikoje gywena su wirszumi 30 000 lietuwiu, ten yra 4 parapijos grynos lietuwiszkos kaīfbos (tuomī tarpu dar nei wienos neturime! Rēd.), anie naujos tēwynēs lie-

tuwiai skaito musu kningas ir turi sawo lietuwiszkus laikraszezius. Turėkia-
me wilti, jog netolimame laike kaip Amerikoje taip ir k'tose szalyse szwieto
prasiplatins musu kalbos apigardos, tada wienkart wisi lietuwiai ir žiamaicziai
iszsimokinę skaityti stosiesi szwiesiais gywentojais senu ir nauju sawo tēwy-
niu". Tolaus raszo ant p. 11, kad kuningas parapijos N. patyręs, jog motynos
kuomi labiausiai gali paplatinti mokslą skaitymo, nedawė szlubo toms mote-
riszkėms, kurios nemokėjo skaityti, per tai wisos mergaitės iszsimokino skai-
tyti, o paskui sawo waikus anoje parapijoje iszmokino, taip kad dabar nėra
teu nemokancziu skaityti. O Dismėnu parapijoje, Trakiu paw., atsitinka
su wisu prieszingai; p. 7-13. Tolaus eina lietuwiszka gramatika, kur ant p.
16, 17 rasztininkas atranda, kad lietuwiszkoji kalba turi du skaitlu: pawienio
ir daugio. O kur jis padėjo dwiskaitli? Tolaus kningutė yra prieszinga szoki-
nėjimui, 'kuriame wienyjasi abi lyti drauge, wyriszka ir moteriszka...' Tolaus
raszo apie 'neczystatą', prieszingas yra kazyiawimui, ant kurio padėtas laikas
ir piningai naudingiaus galėtu buti apwerstais ant kningu. Apart kitu dalyku,
yra czia 'naudingos rodos' apie dažymus, teplojumą ir kitos patarmės reikalin-
gos dėl ukininku ir ukininkiu. Perskyrime po antraszu 'Žinia linksmi' sako,
jog nekume protingi pusberniai ir bernai, iszgirdę skaitant 'Raktą', kad žmo-
gus nemokantis skaityti lyginasi aklam klaidžiojancziam tamsybėse, pradėjo
karsztybėje geisti szwiesos. Pabaigę tad ant Kalėdu tarnawimo metus, nusi-
pirkę maisto mokinosi skaityti iki pawasariui. Kad wisa jaunuomenė tokiu
budu nors per trejatą metu po 3 mėnesius metuose atidėtu ant mokslo, tai
neužilgu wisi žmonės stotuos mokintais, szwiesiais gywentojais tēwynės sawo'.
Ten raszo, kad ukininkas S. dawė ant spaudimo kningu 100, o ukininkas K.
25 rublus ir sako, kad kiti ant to duotu, nepawargtu, o kningos tarpe bėd-
nuju skleistuosi. 'Wardan inamėlu, warden apleistu siratu, warden kriksz-
czioniszko; meilės, warden mielaszirdingos mylistos, warden iszganymo du-
szios, warden jusu pacziu reikalo, atsiliepdamas prie wisu gywentuju žiamai-
cziu ir Lietuwos, meldingais žodžiais szaukiu: duokite, dowanokite, apėrawo-
kite ant kningu, kiek kās galite, idant wisi wargszai galėtu anas gauti pigiai ar
dykai'; p. 48. Tolaus szaukia ant tabako — nors pas mus žmonės giria aną
sakydami: kas pypkę ruko, atneba diewo muką, rodo skaitlu žmoniu wi-
sose žiamėse ir wisame szwiete drauge, peikia tinginystę. Randamė paskui
'Kalbą apie priezastis wagu' su užklausimais ir atsakymais, kur gudragalwis
'senelis' wiską žino ir paaiszkina žmonėms apie paojingumą arėlkos, apie
wargus ir žydus, apie skaitymą kningu. Czia ant užklausimo 'Kraujuczio:
'Delko nekurie lietuwiai ir žiamaicziai prawardes sawo baigiancziasi ant t i s,
u s, kaip tai: Pocaitis, Jarulaitis, Walutis, Mickus, Lancius, Jurkus, Jankus,
Jokszis permaino ant Pocewyczia, Jerulawyczia, Walentinawyczia, Mickewy-
czia, Lancewyczia, Jurulawyczia, Jankewyczia, Jokszewyczia ir tt.' senelis
atsako: 'Ogi tai daro per durnystės tusztybę, o labiausiai per nežinojimą
augsztuno szłowės prawardžia, turincziu galunę t i s, o s, u s, as. Gimi-
nės tu prawardziu paeina isz didziu jomylistu Graukijos (?), kurios kunin-
gaikszeziai ir szios dienos minystrai, senatoriai, generolai wadinasi szitomis
prawardėmis: Lombardis, Wulpiotis, Trikupis, Pragutis, Teotekis, Dilenis,
Melanis, Perutis, Drižus, Garaitis, Tulikis, Dirdutis ir tt. Szitai prawardės
didziunu Graukijos. Isz tikro nei wienas iszmingas žmogus nepawelys sawo
prawardę paeinanczią no taip didės szłowės jomylistu, gadinti gražumą per-
mainant literą s ant cz. Reikia žinoti, kad tie, kuriu tik prawardės baigiasi
ant t i s, a s, o s, u s, yra tikri senowės lietuwiai, giminės jomylistu Grauki-
jos; o prawardės baigiancziosios ant cz, paeina nog giminiu atėjunu, klaidunu
sweczios szalies. Todėl negerai daro, kurie sawo gražias ir szłowingas pra-

wardes senolu sawo permaino ant prawardžiu atėjunu'. Tolaus 'Pradžioje tēwynēs musu' ansai gudrus 'senelis' atranda, kad wisi bajorai ir didžiunai Lietuwos paeina daugumu isz Rymo, isz kur i Lietuvą buvo suustais už kaltybes, kaip dabar kad daro siusdami i Siberiją. Atranda, kad 'Murza jo mylista tutoriu Palulijonas buvo wyresniuouju Walakuose'. Bene todėl taip iszwedė, kad wyskupas žiamaicziu yra tos prawardės. Žinoma wyskupas negali paeiti isz prasczioku, reikia ji iszwesti isz jomylistu! Abejoju wienok, kad žiamaicziu wyskupas isz tusztybės tokio augszto iszwedimo geistu žinodamas labai gerai, kur jo pradžia. Szłowė žmogaus ne gimime, bet pasielgime yia. Tolaus senelis pasakoja apie senowės lietuwiu tikėjimą ir atranda tik penkias žiryczias arba senowės tikėjimo bažnyczias: Palangoje ant Byrutes kalno, prie intako Dubysos i Niamuną, prie upės Newėzos, ant Szatrijos kalno ir Raseiniuose. Nedaro wienok mums garbės senelis, kad iszweda musu kalbą isz susimaiszymo daugel kalbu, o tai dėlto, kad kožnoje parapijoje kitaip kalba. Bene senelis mislyja, kad kitaip yra Wokietijoje, Lenkijoje ir kitur? kodėlgi anu kalbas nēlaiko už maiszytas? Ant gało kningutė raszo: 'Wisą istoriją Lietuwos ir Žiamaicziu paduosime mažomis kningutėmis, idant kiekwienas bėdniausias wargszas bė jokio sunkumo galėtu weikiai igyti. Szita kningelė yra tai pirma dalis tos istorijos, teirau žitėsi ir laukkite antros dalies, tokiu kningelu galės buti apie deszmiti'.

Antroje kningelėje BROWOS no sziu metu, spaudintoje taipjau už rubežiaus, raszytojas ant 14 puslapio sako: 'Szimet uždėtas Kninginis Bankas, jau truputis piningu yra aname padėtu. Istatymai banko tokie: isz palukiu ten sudėtu piningu atsiskiria 12 rublu ant atlaikymo kas mėnesi po wienas miszias už tuos, kurie sudeda i tą banką piningus. O už kitus palukiu procentus bus pirktos kningelės ir dalintos downai pawargelams... Piningai Banke taip protingai ir stipriai užslėpti, jog nei jokiuose persekiojimuose, prispaudimuose, nei sunkiausiam atsitikime nei wienas graszias nepragaisz, wisados laikysis pilnybėje.' Tiems, kurie nenori prisidėti prie to garbingojo darbo, sako: 'Pikti tarnai ir tarnaitės, neprigulėjote prie platinimo szwiesos, mylėjote tinginystės tamsybę, eikite-gi i begalines tamsybes ant amzinu wargu'. Toji kningelė turi 24 puslapius. Czia turiu priminti, kad kuningija turi tik kelis rasztininkus ir skundžiasi labai ant ju pritrūkimo, turėdama jau nemažai piningu sudėtu i 'kningini banką'. O tolynžengiu burys turi atbulai, labai daug rasztininku ir mažai piningu. Ar negerai butu, kad tuodu buriu susiwienytu, tuomi labiaus, kad, kaip matėme augszcziaus, ir kuningija ēmė užsiiminėti ne wienais tik dwasiszkais daigtais, bet ir mokslu. Tą dalyką reikia gerai apmislyti dėl gero ir apszwietimo musu tautos. Zuikis.

TEWYNISZKI BALSAI.

V.

Tikėjimas ir tautystė. Diewagarbiszka kalba.

Tautos szwieto isz senowės drauge su tautiszku pajautimu permainė senowės sawo tautiszką tikėjimą ant krikszczioniszko, szu paskutini wienok apdengė rubu tautystės. Tautiszkas tikėjimas wokiecziu yra sziaudien protestantizmas; angļu — anglikoniszkas; turkai ir arabai turi sawo mahometoniszką

lingi; jei kitur tokie darbai galētu buti atleidžiami arba ir apleidžiami rasztuose, mums tai nepawelyta: pas mus lietuwis nedirbantis dėl tautystės yra jos neprietelu. Mums reikia wisiems, kas gywas, susidrauginus griuwanti murą tautystės ramstyti. Kuningai lietuwiai to reikalo nemato ar matyti nenori, esybė tautystės jiems nerupi, dėlto ir autoritetas ju tarp lietuwiu instinktywiskai jau cziancziu tautiszka kuningu indifferentizma, puola žiamyn. Tokius waiikus sawo, kas tolyn, tėwynė turi laikyti už parazytus, mintanczius tautyste, be naudos dėl jos. Toji, mums rodosi, yra tikroji priezastis nemeilės ir waidu su kuningija, kuri tai nemeilė pawirs tolaus i kroniszka antagonizma, kuri labai sunl u bus iszardyti. Waidas su kuningija netiktai Lietuwoje kyla, bet auga jis Prancuzijoje, Italijoje, Espanijoje. Paskutinėse walstijose tautiszki jausmai augszciaus pakelti kaip tarp lietuwiu, dėlto czionai no kuningu daugiaus ir reikalaujasi; mės garbintumėme sawo kuningus ir už tokius juju darbus, kokie randasi Prancuzijoje, Italijoje, Espanijoje. Airijoje, kur kuningai lygiai jau czia ir lygiai dirba dėl naudos tėwynes kaip ir wisi airiai, lygiai stato reikalus tėwynės ir tautystės su reikalais bažnyczios, o augszciaus už norus Watikano, waida nėra ir buti negali. Airijoje kuningai pirma yra airiais, o paskui tarnais Rymo; dėlto jie czionai garbinami kaipo numylėti mokinotojai ir draugai nuwargintos tautos, nėks apie waidus su tikrais draugais ir mislyti negali, nors turtingi neprietelai tautos nepawydi dowanu dėl pasėjimo nesutikimo; tą baisią sėklą bandė sėti ir augszciausias perdėtuinis bažnyczios, bet ta sėkla neradusi dirwos ir waisiaus neiszdawė: tankiai alkani Airijos kuningai drąsiai priesz neteisingą paliepiamą Watikano stodami atsakė, kad jie pirma airiais esą ir priesz airiszkus reikalus nestosę; paliepiamu Rymo tiktai bažnyczios reikaluose klausyti žadėjo.

Nėks isz musu eilu nestoja priesz tikrą tikėjimiszka mokslą, koks jisai nebutu, nestoja ir priesz krikščionybę, nės etika jos drauge su etika senesnio mokslo Buddos neturi nėkur lygios. Augszciausia dorybė krikščioniszko mokslo ir prisakymai pasielgimo: 'mylėkie artiną sawo', 'negeisk swetimo', 'nepristowėk neteisiai', boje mylėkie teisybę, bukie jos apgyneju, neturi sau lygios, iszėmus toki pat mokslą Buddos, nėks negali stoti priesz toki mokslą, jeib tiktai jisai twirtai gulėtu szirdyse žmonių, jeib tiktai prisakymai Kristaus butu pildomi kaip jie iszreikszi. Pažwalga i istoriją rodo, kad tikėjimiszka etika, kad prisakymai jos, kokie jie nebutu, nedaro žmogaus nei geresniu nei blogesniu. Mokslas tikėjimo ritasi sawo kelais, o gywenimas žmonijos sawo. Dėlto mės nesiekiamo ginczo apie tai, koksai tikėjimas yra tikresnis ar geresnis — tegul apie tai ginczyjasi teologai, mės sziamė dalyke nespecijalistai; mės nesiekiamo nei imonių kokio nors tikėjimo, bet tiktai jo etiszko padėjimo, moraliszkus prisakymus, nės forma neturi swarbos gywenime, neturi ir negali turėti intekwės i padorininą. Jei tikėjimas szia dien puola, tai ne dėl jo ideju ir mokinimo, bet per tai, kaip ji patys mokintojai iszguldinėja, kaip ji sawo pasielgime supranta ar suprato, koki duoda paweikslą. Waldytojai sąžinės (sielos) žmonių, kuningai, no senų laikų patys myniojo ir mynioja sawo pasielgime prisakymus garsinamus dėl žmonių, apwerte ir sutwėrė paslėptynes tikėjimo ant ginklo dėl pasinaudojimo dėl sawo labo sąžinės žmonių. Dėl palaikymo sawo autoriteto ir medegiszkos naudos, prie kėlimo iszminties žmonių, kada to užlaikyti negalėjo, kuningai griebėsi už apkwailinimo tikincziuju su pagelba jiems tiktai prieinamu iran iu. Nėra to tikėjimo, koksai kur nors yra ar kada nors buwo ar ir gali buti, kuriame nebutu galima rasti gero uždeji mo; jei jisai persimaino i pikta, ne jo uždejimo kaltė, bet kaltė iszguldinetoju, kurie i pikta ji pawerezia, idant dėl sawęs ant sykio knomi daugiaus naudos sau isztraukti. Augsztas etiszka mokslas Buddos sulygino žmones, iszardė

kastiszką organizaciją, bet prie išsiplatinimo ir priaugimo i syla garsintojai mokslo patys nenorėjo lygumo, mokslą ir etiką jo apvertė i formą: isz augszto doriszkumo Buddizmo liko tiktai liturgiszkas žiedalas, paskui jau sutwertas dėl wylimo akiu tamsiu tikincziuju, kuriems tas žiedalas turėjo isztekti kaipo etikiszkas prisakymas tikėjimo. Tybeto tukstancziuose klosztoriu gywena be rupesczio szimtai tukstancziu neiszdarbaujancziu la m u; likusioji dalis gywentuju sunkiai turi dirbti dėl iszmaitinimo to begalinio skaitlaus sawo kuningu, kurie be rupesczio užsiima rasztais, muzika, literatura, poezija, bet tiktai dėl sawęs, darbai ju neiszaina už wartu klosztoriu, nesiplatina tarp dirbancziu maitintoju: tiems ir laiko netenka dėl mokslo.

Taip jau buwo ir su mokslu Kristaus. Tasai mokslas gulėjo szirdyse menko skaitlaus prozelitu laikuose kankintiniu ir slapstymosi katukombose; bet priangės i wisagalybę mokinoju ir platintoju widuriniuose amziuose, pawirto i formą, pagimdė tikėjimiszką fanatizmą, prieszingą prisakymams sawo uždėtojo. Mokslas paremtas ant meilės wisu žmonių, ant lygybės, nepakėlė szirdies žmonių, nepadarė ju geresniais, nepakėlė ir dorumo. Dorumas žmonių kriksczcioniszkuose laikuose, didžiausioje jos galybėje widuriniuose amziuose, nestowėjo augszcziaus kaip tarp garbinanczių Molochą ar Baali, Diewą Wainos Meksikoje, reikalaujanczių žmonių aukų, nebuwo ji augszcziaus laikuose kriksczcioniszko pietizmo kaip kad laike betikystės prancuzu didėsės rewolucijos arba ir garbės diewartės Iszminties. Po sparņu kriksczcioniszkos meiles, lygybės žmonių, meilės teisybės, užgimė feodaliszka gadynė Raubritteriu, baudžiaivos; kuningija pakdojo lizdą dėl szwentos inkwizicijos su lauzais dėl deginimo kitap mislyjanczių, drystanczių peikti pasielgimą kuningu arba kaip norint nuska ttusius jiems. Wardan meilės žmonių perdetiniai tikėjimo sužadino wainas isznaikinimo dėl kitaip tikincziuju; wardan tos meilės popežiai sawo czėse szaukė i Malborgą pulkus angļu, prancuzu padėti kryžio-kams naikinti Lietuwa, kuri garbinė Perkuną. Wėrniausi tarnai bažnyczios ir popežiu Espanai Amerikoje wardan platinimo tarp Indijonu mokslo Diewiszko mokinoju naikino wisokiais budais: degindami, korodami, demoralizawodami, platindami limpanczias ligas — gintiesi nestengianczius tenbuwius. Sziądien isz mylistos diewo apėmės sostą szw. Petro popežius Lecnas XIII wėrniausia wėrniausia sau kuningaiksztystę Poznaniaus apwertė i turgawietę dėl pardawinėjimo sąžinės žmonių Pardawinėja Bismarkiui wėrniausias aweles. Ant Poznaniaus wyskupystės pasodintas wokietis Dinder uždraudė kuningams lenkams tokiais buti, nės lenkai neruttingi ir prisąusti negali tiek naudos duoti perdetiniams kuningijos, kiek gali duoti Bismarkis. Tokią pat turgawietę rengiasi Szwentasis Tėwas ikurti Sztrasburge ir Metze dėl kupcziaiwimo sielos alzasu, bet czionai už sumyniotą teisybę drasiai užtaria kardinotas Levegierie. Ant sykio Szwentas Tėwas prižadėjo kardinolui buti teisingesniu, ne isz meilės teisybės, kurios, kaip rodo eilės neteisingu jo darbu, neturi, bet greicziaus isz baimės, kad tuomi pikintu taip jau galingą ir daug mokėti galinczią Prancuziją. — Rusijoje, kur labiaus giriasi sawo altruistiszkomis idėjomis, laikuose Nykono ir paskui, szimtai tukstancziu taip wadinamu sentikiu, nepriėmusiu reformos Nykono, kankinamu (kaip kankinti moka mylinti teisybę rusai, mės gerai suprantame, nės skaudulus no ju meilės ant sawo kupros nesziuojame) bėgo i pustynes ir gires arba jieszkojo prisiglaudimo pas teisingesnius kaimynus Lietuwoje ir Lenkijoje. Wis tai dėl garbės diewiszko mokslo. Negeresni czion laikai dėl swetimtikiu ir sziądien, po sparņu kriksczcioniszku waldzių, bet kurios su swetimtikiais ir swetimtaucziais elgiasi pagal prisakymus ir mokslą kipszo — altruizmas rusu, kuriuomi taip giriasi, gali tik isz pragaro paeiti.

Jei tikėjimas sziądien puola, su tuomi ir dorumas žmoniui, tai nedėlto, kad jis jau butu sawo laiką atgywenęs, bet dėlto, kad prisakymai jo galėtu twirtai szirdyse gulėti, jei jie rastuosi tarp wisu, o ne wienoje dalyje žmoniui, jei mokslo Kristaus wisi prisilaikyti norėtu. Teisybė Kristus paliepė mylėti ir neprietelus sawo ir už piktą geru mokėti; wienok tasai prisakymas kaipo prieszingas prigimimui žmogaus negali iszsiptatinti. Diewas galėjo melstiesi už sawo kankintojus, bet žmogui mylėti tą, kuris ji be priezasties per antausius daužo, nėra galima; bet žmogus nors dėl iszlaikymo sweiku antausiu laikysiesi toli no norincziu drutumą kumszczios iszbandyti. Puolime tikėjimo kalti ir demoralizawojancziu pasielgimu sawo mokintojai ir perdėtiniai tikėjimo. Ką-gi norėti no tamsaus ukininko, idant jis tikrai prisilaikytu prisakymu tikėjimo, kadla ju mokintojai to nesilaiko ir patys pasielgime sawo tuos garsinamus prisakymus smarkiausiai mynioja; kada augszcziausioji galwa, perdėtinis tikėjimo, wietą Kristaus apėmęs, ažuot buti apgynėju tikybos, sawo tiktai naudą matydamas, kupeziauja sąžine silpnu, parduotu juos ant praryjimo drutiems, daug mokėti galintiems. Ką-gi ras bažnyczioje silpnas, ko gi jis ten jieszkos, kada perdėtinis jos kitiems tarnaudamas, prisakymais sawo drauge spaudžia silpnus! Netaip mus diewas mokino, ne dėl naudos neteisybės sawo kraują praliejo, ne dėl naudos prispaudimo silpnu mažai už apgynimą mokėti galincziu liejo kruwiną prakaitą Darželyje Alywu. Eilėse kuningijos szioje dienoje tiktai nuwargę kuningai Airijos su jos grinuwancziomis bažnycziomis rodo linksmią oazą, žindami teisybę, prieszandami neteisingiems paliepiams Rymo perdėtinio.

Žmonija kaip senowėje taip ir sziądien negali apsieiti be tikėjimo. Po sunkiam darbu žmogaus szirdis wisada jieszko, kam galėtu skustiesi, kur siusti rupesczius sawo, isz kur praszyti twirtybės ir kantrybės nelaimės laike ar apleidime. Berots tikėjimas, koks jis nebutu, nedaro žmogaus geresniu, labiausiai kad wienam sunku ir negalima yra elgtiesi tikrai pagal prisakymus tikėjimo, kada wisi aplinkiniai juos mynioja. Tikėjimas kaipo mokslas dorumo, teologiszko nesiekiamo, neduoda patsai nei gero nei pikto dėl tautystės, ozionai lygiai piktas kaip ir geras paeina no pildytoju, užžiurėtoju ir mokintoju, o ne no istatu tikėjimo arba jo teologiszkos dalies. Mės dairydami si tarp wisu tikėjimu renkame tiktai toki, kursai mums mažiaus pikto gali padaryti. Tokiu tikėjimu dėl lietuwyštės, mums rodosi, gali buti katalikystė: ne dėlto, kad jį užlėjime sawo platintu augszcziausia dorumą ar butu stipriausia apgynėja teisybės — ne; paskutiniuose laikuose augszcziausia galwa katalikystės rodo, kad no jos negali silpni sau gero laukti, nės toji galwa sawo naudą stato augszcziaus už prisakymus diewo arba uždėjimą teisybės: teisybę parduoda brangiaus mokėti galincziam, o silpni mokėti neturi kuomi ant sykio; jeigu tolaus isz tokio dalyko galės iszspulti nenauda Watikanui, tai Leonas XIII nesirupina, nės tąsyk gali jau ne jis bus popėžiumi. Antras, wietinis dalykas, silpninantis draugybą katalikystės su lietuwyste, yra tasai, kad Lietuwoje nėra bewaik kuningu lietuwiczkai jaucziancziu, mylincziu lietuwystę. Kuningai Lietuwoje, jei ne neprietelai lietuwyštės, tai wisai indifferentiszki dėl jos reikaču. Jei wienok ir prie tokio padėjimo katalikystę matome dėl musu geriausią, tai tiktai dėlto, kad augszcziausia waldžia bažnyczios randasi swetur, ne drauge su szwietiszka wyresnybe Rusijos, kuri prisilaiko dėl swetimu galwalu paimto isz pragaro dorumo, kurios meilė dėl silpnu sąnariu walstijos lyginasi meilei kipszu dėl prakeiktju pragare. Jei popėžius ir nėra apgynėju silpnu, tai bent ir stiprieis nėko dykai neduoda; jei ir gali susidrauginti su spaudžianczia ir naikinanczia mus szwietiszka waldžia, bet ta pati waldžia pagal sawo norą negali iwesti tą spaudimą ir kalbiszką neužkantą i bažnyczią; be

reikalo apie tą wisagalybę garsiai loja koksai tai Kochanowo szunyitis Wilenskame Wiestnie. Pertraktacijos ir derėjimai su Rymu laiką prispaudimo nors ant kėlu mėnesiu gali atitolinti, tai ir tąsyk jau bus musu nauda. Kada ilystų szwietiszka palicija su uždraudimais i bažnyčią arba iszduotu uždraudimą katalikiszko tikėjimo, kaip uždraudė szwietiszku palicijos paliepinu unija, tąsyk ateis laikas rupintiesi, ką wietan katalikystės priguletu mums statyti, o szįadien katalikystė, nors silpnai, bet-gi mus gina, kuomet kiti tikėjimai ir tokios naudos mums duoti negali, nės turinczios augszcziausia waldžią sawo wietoje turėtu klausyti jeil kokio nors lojaneczio perdetinio palicijos. Szįadien dar reikia tiktai ginti bažnyčią, idant i ją demoralizawojanczją ir myniojanczją swetinas tautas ir ju turtus ranką szwietiszkos wyresnybės neinleistu, idant czionai nesiektu uždraudos ir myniojimas sąžinės žmoniu, taip kaip ją mynioja gywenime drauge su tautiszkais jausmais, dwase ir skirtingumu. Ar musu brolai kuningai paduos mums ranką, idant drauge ginti musu turta, musu sąžinę, drauge ir tikrai suprastus reikalus bažnyczios ir tikėjimo? Ar jie pasirodys be neužkantos tikrais musu brolais darbe dėl naudos tėwynės Lietuvos? Jei musu kuningai suprasdami sawo pacziu naudą butu geresniais lietuwiais, jei stotu jie, kaip nuskurdę kuningai Airijos, už reikalus lietuwystės, tąsyk ir twirtybė katalikystės Lietuwoje butu didesnė; autoritėtas kuningu ažuot puolimo kištu augsztyn taip, kaip buwo nors porą deszimcziu metu atgal, nės tokius kuningus reikėtu garbinti netik kaipo tarnus bažnyczios ir Watikano, bet ir kaipo tikrus pildytojus mokslo diewo ir kaipo mielus mums brolius lietuwius. Tąsyk katalikystė didelę lietuwystei naudą atnesztu, nės susidrauginusi su tautyste stotوسي tautiszku tikėjimu; duotu stiprybę ir paaugsztintu nupuolusi tikėjimą ir tautystę, ką drauge ne taip lengwiai sutremtu neteisungamas ir fanatizmas waldžios. Mums rodosi, kad priwersti kuningus jausti lietuwiszakai, buti naudingais waikais tėwynes, jei jie isz sawo walės to reikalo nesuprastu, rastuosi ginkfas musu pacziu rankose. Alga klebonu isznesza 300 rublu ant metu, o alga wikaru 150, tai rodosi piningai toli neužtenkanti ant tokio gywenimo, koki kuningai weda, bet už tai metinė nauda klebonams no lietuwiu parapijonių gali rokuotiesi tukstancziais rublu, o ir wikaru toli per-eina tukstanti. Tegul nauda isz parapijos nupuls ant pusės szįadieniszkosios naudos; o tąsyk tie waikai tėwynės patys suprastu, kaip klaidžiais kelais jieje waikszczoja, kad netinka maitintiesi krauju tėwynės, kada jai naudos neatnesza. Mēs tikiame, kad ir be tos priegalės susiprasime su sawo brolais kuningais, nės wiena mus motyna Lietuwa pagimdė, per ką ir drauge priguli mums jai tarnauti, kaip kas moka ir iman, neužmirsztant ir to, kad no tu, kam tėwynė daugiaus duoda, daugiaus ir reikalauti gali.

Paskutiniuose laikuose dėl kataliku Montenegrijos popežius inweisė slawiszką liturgiją ir tokias pat maldu kningas spaudintas kirylishku druku. Slawiszka kalba mums lygiai swetimā, kaip szios dienos priimta lotyniszka liturgija, bet kada lotyniszkoji kalba yra neutraliszka, slawiszkoji yra politikiszka; lotyniszkoji nepawers mus i rymionis, kuomet slawiszkosios Rusijoje reikia bijoti; labiausiai mums, kurie ir taip giname iktuolaik sawo litaras priesz musu kalbai antmestas rusiszkasias; dėlto mēs negaime geidauti nei jokios permainos liturgiszkoje kalboje. Suprantama yra, kad wyresnybė Rusijos wisada aļkana, nekada neprisotinta, kolek neprarys wisu swetimtaucziu, nepaliks be stangos, o jau girdėti ia apie pradą turgu su Leonu Pecci, dėl iwėdimo ir czionai swetimos lygiai katalikams liturgiszkos kalbos, idant ir in bažnyčią ikiszti sawo welnizskus nagus dėl spaudimo swetimugaiwaiku, dėl parodymo sawo pragariszko altruizmo: neužkautos ir maldos wietiniu tautu kalbos. Nors ant pradžios iszderėtu, ko no ju altruizmo laukti negalime, ir

lietuviszką liturgiją dėl apwyłimo mums akui, ir tokios wienok permains mės dabar norėti negalime, dėlto pirmiausiai, kad su ja priimti turėtumėme dėl sawo kalbos rusiszkas litaras bažnytines kningose, tolaus žinoma jos perėti turėtu ir i szwietiszkas. Rusija tai ne Austrija, kurioje wisi walstijos gaiwalai gali pasigirti kalbiszka apkanta; nors szładien dar newisi laimėjo lygias tautiszkas ir kalbiszkas tiesas, wienok lygybė wisu gaiwalu kasmet platinasi, palengwa teisybę gauna ir tie, kurie dar jos neturėjo; nei wienam gaiwalui neuždrausta sawo kalba mylėti ir dėl garbės jos dirbti, kelti raszlawą. Sawo pasielgimu wyresnybė Rusijos aiszkliai rodo, kad Rusijoje, iszėmus wieną rusiszką kalbą, apszauktą walstijos kalba, dėl kitu nėra wietos nėkur, iszėmus butą, kuriame uždrausti neturi galės; kur tiktai jos piktoji, naikinanti macė gali pasiekti, wisur mynioja ir weja swetimas kalbas; jei ne isz sykio wisas lygiai siekia uždraudos, sistėmatiszkai wisoms wienok siaurina lauką darbo. Mūs iksziuo laik sunkiaus piktadėjystė ir neteisybė pasiekė, nės drange su iszwyjimu musu kalbos isz mokslawiecziu, wyresnybės wietu, susirinkimu, draugyseciu ir tt. atėmė mums ir litaras no amžiu dėl kalbos ir raszto priimtas, kuriu nėra dawę ir kurios stojosi musu turtu, užmetė mums sawiszkas, kuriu nępraszėme ir nenorime, nės jos mums lygiai swetimos kaip swetima kalba wyresnybės. Dabar apsidengę apgynėjais musu pusbrołu latwiu no wokiecziu rengiasi tokias downas ir tenai iszplatinti. Łojanti szunyecziai rusiszkos biurokratijos per Ryžskij Wiestnik jau apkaltino latwius kaipo neprietelus walstijos, nės sawo laikraszcziuose jie dryso protestawoti priesz tokią downą. Už tokią drasę latwiu Wiestniks jau szaukia waldžiai nežiurėti noro latwiu, bet užmesti jiems swetimas litaras, kaip jau užmetė no seniaus lietuwiams. Darbą wyresnybei, taip kaip Lietuwoje, palengwins nesutikimas ir waidai su wokiecziais, n. s. latwiais patys, pakėlę priesz sawę ir wokieczius, yra per silpni, idant ginti priesz ryjanczias wisą waldžias rusu sawo nuoamžini turtą. Perdėtiniai latwiu tautos, jos wadowai, kaip ir Lietuwoje, nemašo ar nenori matyti sawo tikro padėjimo ir tolaus su wokiecziais wa'dyjasi ažuot jieszkojimo sutarties, idant drange stoti priesz neteisingus siekimus wyresnybės. Matoma, kad wyresnybė Rusijos wisas swetimu gaiwalu kalbas laiko už sawo turtą, kur tas szładien apkencziama, ryto gali uždrausti su wisu. Mės matydami eiles tokiu paliepimu ir uždraudimu negalime geisti ir lietuwiszkos liturgijos, nės ji szładien pawelyta, ryto galėtu buti uždrausta ir permaintyta i rusiszką, taip kaip primetė mums sawo litaras dėl spaudos. Prie neutraliszkos liturgiszkos kalbos uėks mums neuždraustu neszi priesz diewą sawo praszymus ir skundus mielausioje mums kalboje, bet syki ileista besotė kiardė i bažnyczią suėstu ten wisą, iszwytu musu kalbą isz mašda, giesmiu ir pamokslu. Eiles uždraudu ir netolerancijos wisose dalyse gywenimo aiszkliai mums rodo tą kiawiliszką besotystę musu apėkunu. Dėlto mės wisomis sawo pajiegomis turime prieszintiesi kokiai nors permainai dalykuose bažnyczios ir tikėjimo. Nesunku tai butu, jei musu kuningai butu geresniais lietuwiiais. Tikiamo, kad musu baimę supranta nors menkas žiupsnelis kuningu lietuwiszkai jancziancziu, bene rasiesi tokiu tolaus daugiaus, nės tai lygiai ju ir tikėjimo reikalas. Tikiamo, kad sziane dalyke mės ne wieni, kad ir lenkai tą musu baimę dalina. Jeigu lenkai Galicijoje galėtu geidauti lenkiszkos liturgijos, bet geidauti negali dėl tu pacziu priežascziu kaip mės nei Poznaniaus kuningaiksztystėje nei Lenkijoje, ēsanczijoje po waldžia Rusijos, o czionai lenku daugiaus, dėlto rodosi Galicija sawo norais negali geidauti mesti ant praryjimo 10 milijonu wientaucziu dėl naudos 3 milijonu, kad tiktai rastuosi kuningai, kurie norėtu prieszintiesi neteisingiems norams sawo galwos, jeib tiktai rastuosi jie uępaperkami materijaliszka nauda. Naudą wienok žadamą jiems, kada jie stotu priesz reikal

tautystės, taip mės kaip ir lenkai galėtų labai sumažinti; wyresnybė walstijos neduos jiems tiek, idant ji lygintuosi gaunami no tautos, o tauta gali ją sumažinti labai.

GROMATOS.

✓ SZENANDORIS. Paskutinis susirinkimas kuopos susiwienyjimo lietuwiuku Szenandoryje buvo laikomas 19 d. sejos; pristojo prie susiwienyjimo 17 nauju brolu, isz wiso dabar yra 75 sąnariai, ir \$ 81.40 pinigų kasoje kuopos. Ateinantis susirinkimas bus laikomas nedėloje po 20 d. kito mėnesio 2rą adyną po pietu Freinės saloje. Sekr. S. Maczinskas.

Atėjo žinia iki mustu, kad lietuwiai Mahanoy City paskutiniam laikui pradėjo rūpintis apie pasistatymą lietuwiszkos bažnyčios ir jau buvo padarę kontraktą, kur jiems wisas namas butu kasztawęs \$ 6000. Grabės dėl pamatu jau užbaigtinai iszkastos. Bet bjaurios panės tame dalyke užėjo isz pusės wisogalingo kuningrūžio Aleksio Lenarkewycziaus, kuris wisiszkai žydiszku budu kaip godus mylėtojas turtu perpirko anąjį kontraktėriu, gal jam užmokėdamas dwigubą pelną, koki jis prie statymo namo butu uždirbęs. Lietuwiai Mahanoy City baisia suarzinę isz tos priežasties suszaukė 17 d. birželo susirinkimą ir sutarė prispirti wisogalingą poną iszreiksšti aiszkiui, kas ji prie to nelabo darbo pastumė. Lietuwiai laukė ateinančio nedėldienio, kada kuningūzis atwažiuos jiems atlaikyti miszią, ir laikyti po raktu patol, pakol jis teisiai neiszsispawėdosęs isz sawo slaptu kaltybiu. Bet mės abejojame, ar lietuwiams Mahanoy City pasiseke ji uždaryti, nės szis turėdamas sznukszezią nosi bene suodė kwapą spirgucziu, kokias ten jam lietuwiau rengė. Mės nežinome, tik mename, nės ans sugryžo tame nedėldienyje i Szenandori pusantros adyenos ankseziaus kaip paprastai.

Brolai! jus skustinai skuta Lenarkewyczius, \$ 300 jusu ant bažnyčios sudėtu jis tik wienu gurksziuu nurijo i sawo platu pilwą, o jus nenorite ar negalite iszsprusti isz jo asztriu nagu. Bepūlksnis Plymoutho taip-gi jus monya su sawo susiwienyjimu, kurio wisai nėra; ar negeriaus, kad prie lietuwiuku susiwienyjimo prigulėtumėte iszrinkdami ant semo sawo delegatus in Szenandori.

Mės.

✓ PHILADELPHIJA. Nebuvo tos szwentos dienos, kad trenkimas einio ir girtuoklystės namuose Ant. Czepelaucko nebutu laikomas, o prie to ir swarbesni imoniai draugijos paleistuwystės ir mėginimas su kumstinais, kieno žandai yra drutesni; wienok nedėldienyje 19 d. jaunio perėmė mērą akrobatai sawo pajiegose taip, kad pasiliko patrolaus wezime kimsztie sukimszti ir nugabenti i paliciją, isz kur ant rytojaus užėmokėję po \$ 3.50 mažiaus kalti arba teisybę sakant suksesni iszsiwadawo, o du kersztininku to wiso paliko, brolu

Wincą ir Jurgi Sadauskus ir nežinė, kaip jiedu ilgai sėdės. Bet jie yra smagus vyrai ir ne jeib kam duoda sau i koszę pusti; daugiaus negu 10 wyrų, krancziu daugiausiai, dwieja sumuszo....

A. Czepelaucko kakta perkirsta bjauriai, I. Oželo, S. Daukszio ir su-naus Czepelaucko kuningiszkos karunos, ionzuros, wienu ant wirszugalwio, o kitu kreiwokai žiamiaus praskustos su dangstuku geležnio pecziaus. Jonas Merkweczyia, nekaltas žmogus, gawo kaktą bjauriai perkirsti, taip kad i szpitolę nugabeno isz palicijos ir paraszyta buvo angliszkos gazetose, kad nėra jame ženkle gywenimo ant szwieto, bet dabartės sako, kad yra daug geresnis Wisi augszcziaus paminėti turėjo nakwynę palicijos labyrinte, ir be ju dar 4 wyrai, taipos gi 2 moteri .r 1 mergina matėsi su geležniaus wartelais wakarinės auszros, bet tos iszrastos nekaltomis tuojau likosi iszwaluytos isz kaliniszkos nakwynės. Primenu dar, kad tie wisi paukszczinkai priguli in tuos, ką žolines seklukes lesa isz Plymoutho pargabentas, ir ta opium juos pražudys. Su gana didelė skausmu szirdies tai turiu paduoti dėl žinios lietuwiu, 1 ei tai kad budamas wienos tautos welycziau sau ir kitiems matyti ir girdėti dailus darbus musu wiengencziu, bet ką daryti, kad musu welyjimas yra balsu szaukiancziau ant puszczios. Kaip tai neiszpasakytai mums butu linksmu, kad mės sawo sunkiai uždirtbus centus atiduodami ant kitokių reikalų, kaip tai musu susiwienyjimas rodo ir daro, pelnytumėme sau szłowę no swetimu giminiu, o ateinancziame laike rastu pagarbę ir gerą prilyginimą musu waiakai ir ateinanti gentkartė. Dabar neturiu ką plācziaus iszaiszkinti tą darbą pasiutusios girtuoklystės taip wadinamu szwentuju ir bažnytiniu žmoniū, kuris newertas, kad ant atminties to žmogus seilę nuspjauja. Kadagi tu atsitiko szwentą dieną apie 5 adyną po pietu, žiurowu buvo abieju lycziu wisokio amžiaus, kad tik nepamažincziau juju skaitlaus i 8000, o koks czia buvo rėkimas ir szwilpimas, gali numanyti kiekwienas, ir koki pagyriu per tai lenkai apturėjo, mat tie sebraj neiszperiamu kiauszinu Paukszczio dar wisados lenkais sawę wadina, tiek tik jie gero ir duoda wisai draugijai; palicijoje jie ir pasisakė lenkais esą. Ir jeigu wyresnybė juos nebutu perskyrusi, butu wienas kitą užsipowę ar užsimuszę. Per tai saugokiamėsi ir kitus atitraukti rupinkiamėsi no tokiu girtuoklyscziu.

Ks. Massionis.

Philadelphia. Užpraszomas kožnas lietuwis gywenantis tame mēste ar prigulintis ar neprigulintis i susiwienyjimą wisu lietuwininku i dideli susirinkimą reikalnose siuntimo delegato i Szenandori ant seimo. Susirinkimas bus laikomas ant salos No 347 North 3rd St., 8tą adyną wakare, 16 d. liepos. Persergstamė ir kitu mēstu brolus, kad neleistu 'unarawus' ar 'didelėi' mokintus delegatus, bet gers lietuwius, tokius, kurie jau prisizūrėję o gerai ir tankiai paminėjo susiwienyjimą no pereinu metu, idant butu isz ko wyriausybę iszrinkti.

Komitėtas kuopos susiwienyjimo.

CHICAGO. 8 d. gegužės 1887 m. musu meste teko uždėta draugystė „LIETUWISZKAS WARPAS“, kurios mėriu yra: wisokiais budais traukti lietuwininkus i susiwienyjimā, gywenti meilėje, nesztj wienas kitam broliszkā paszalpā, o labiausiai szelpti ir platinti lietuwiszku rasztus dėl apszwietimo musu gimines. I draugystę Lietuwiszko Warpo gali buti priimtas kožnas lietuwininkas ar lietuwininkė, jeib tiktai jie yra teisingi ir tikri lietuwininkai nežiurint ant juju amžio ir tikėjimo. Sziądien draugystė skaito 15 sąnariu; turime wilti, jog lietuwininkai pabus isz miego ir atsimins sawo reikatus. Pirmąją dieną insteigimo sutarta intaisyti lietuwiszkā kningynę, iszrasztyti wisus lietuwiszku laikraszczius Amerikos ir Prusu Lietuwos; ant reikalū draugystės isz wienu dowanu sąnariu susirinko 15 dorėlu: gera pradžia! dėlto turime wilti, jog tolaus bus geriaus. Aprinkta wyriansybe: rasztininku Jonas Grinius, skarbinku S. Ragaiszius, kningininku Jonas Waranka. Piruutiniame susirinkime buwo wirszininku Motėjus Waranka. Pasargu: Draugyste musu wirszininko nerenka ant ilgo laiko, o tik dėl wieno susirinkimo, nės kiekwienam kitam susirinkimui apsirenka wirszininkas pagal norā sąnariu draugystės. Jonas Waranka.

— — Budamas Auropoje daug skaicziau ir girdėjau apie Susiwienyjimā Lietuwininku Amerikoje, turėju wisai kitā supratimā apie darbus susiwienyjimo, bet atwažawęs i Amerikā persiludyjau, jog lietuwiszko draugystės po wisokiais wardais priguli prie susiwienyjimo, bet weik nėko nedirba dėl naudos sawo giminei.

Žinoma wisiems, kad žėdna draugystė, kaip ir wienintelis žmogus turi gywenti dėl naudos netik sau, bet ir wisai tautai; rasztas szw. tą pati kalba: 'žmogus, kuris gywena tiktai dėl sawės, yra palygintas su plyta nutrukusia no muriniu namu'. Prigimimas mums rodo, jog žmogus negali gywenti tik dėl sawės: wienas kitā turi szelpti, wienas isz kito turi gywenti, taip szwietas yra sutwertas. Dėlto ir mės lietuwi ainkai susiwienyję gywenkiamė ne tik dėl sawės, bet dirbkiamė ir dėl naudos musu giminei. Budami swetimoje, bet wažnoje žiamėje, taip teli no tėwynės, daug negalime istengti, bet dirbkiamė, ką galima, kas naudingiausia dėl musu. Sziądien naudingiaus pripažystu dėl musu szelpti ir platinti lietuwiszku rasztus tarp lietuwiu Amerikoje; rupintiesi, kad kiekwienas sąnaris laikytu nors wienā lietuwiszkā laikraszti, kad kožna draugystė turėtu kningynā, per ką lietuwininkai igytu i sawo kalbā ir pažintu gražumā jos, tai yra praszciausias ir lengwiausias budas apszwietimo lietuwiu. Lietuwiszko draugystės weik wisos apkriksztytos wardais szwentu priima i draugystę tik lietuwiu katalikus, kurie pildo prisakymus bažnyczios. Žėdna draugystė, kuri traukia prie susiwienyjimo, negapi laikytiesi tokio mērio, nės žėdnas lietuwininkas, ar jis butu stacziatikis ar luteronas, jei jis tik geras žmogus ir tikras lietuwis, su meile priimkiamė i musu draugystę; kas mums isz tu sąnariu, kurie kad ir ant paweizdos pildo prisakymus bažnyczios, bet nenori atneszti naudos nei dėl draugystės nei dėl sawo gėtės; toki sąnari galima palyginti su plyta nupuolusia no muro, o tie, kurie naudingi butu medegiszka ir dwasiszka, tiems instatai uždraudžia prigulėti. Tai reikia permaintyti, lietuwininkai trokszta susiwienyjimo, idant drauge galėtu buti stipresni gelbėti musu skęstanczią giminę. Tėwynėje taip-gi musu lietuwininkai yra gerais katalikais, o jie tokio mērio nesilaiko. Atsiminkite, kad musu tėwyvė yra padalyta tarp dwiejū terionu, wienas stacziatikis, o kitas luteronis; maskolus werzia, kaip gali, lietuwininkus, idant sznekėtu rusiszka, o sawo kalbā pamestu, nės žino, kada lietuwininkai propuldys sawo kalbā, bus juos lengwu wersti i stacziatikystę; wiskā atlaiko tik prigimta kalba. Už tai brolai

szelpkiamie lietuviszkus rasztus, kurie mus isz tamsybės weda, mės per juos mės galime atginti musu kalbą ir tautystę. Ozikagoje mės pasidarėme gerą draugystę 'Lietuviszkas Warpas', kuri atnesz Lietuwai naudą, kaip tik musu brolai didesniame skaitluje ims susiprasti ir trauktiesi i kruvą. Dabar mės turime daug prieszginju, ir lenku kuningas musu draugystę bažnyczioje iszne- kino ir tuos, kurie i ją pristotu. O tai ką daro neapikanta dėl lietuwyštės! Bet po trumpam laikui mės pastosime stipresni, ir tuomet stosime i karę atwi- rai, ir žinia, kad mės neprafoszime! Ir prie susiwienyjimo irsimėsi isz wisu pajegu, kad galėtumėme nors wieną delegatą i Szenandori nusiusti ant seimo. Szitą mėnesi pasidarysime wakarinę mokshnyezią dėl musu brolu lietuwin, kurie norės mckintiesi skaityti, raszyti, rokuoti, truputi apie mokslus prig- mimo ir lawinsimėsi poitikos.

Jonas Čirnius.

BROLAI I SEIMA!

Jau gałop slenka metai bwimo Susiwienyjimo Lietuwin Amerikoje, metai pradziuos, metai izenginio darbo ir organizawonės. Iktuolaik neprąę buwo musu brolai imtiesi už didziu darbu, dėlto newisur ir reikalai susiwieny- jimo taip gerai pasistoję, kaip kad prideretu buti. Taip gi newisur buwo ir Susiwienyjimo Iustatai pildomi. Wienok reikia džiangtiesi, kad daugiose wietose tapė paraginti i mislyjimą, o tolaus einant, kožnas lietuwis suas rei- kalingumą musu susiwienyjimo. Dėl perkratymo lietuwyštės reikalų, dėl numalszymo bėgancziu troszkimu ir darbu, dėl peržiurėjimo tartu susiwieny- jimo, dėl iszrinkimo naujos wyresnybes ir dėl nandingu susiwienyjimu ir lietuwyštei sudamimu yra suszaukiamas ant 14 ir 15 d. rugpjuties i Szenando- ri Pa. seimas delegatu no kuopu susiwienyjimo ir no tokiu lietuviszku drau- gyscziu, kurios geidžia prie to susiwienyjimo prisidėti. Delegatui kuopu turi atwežti wardus sąnariu sawo kuopos ir kasą kuopos prigubinezią i susiwienyji- mą. Nesigailėkite, brolai, kasztu dėl kelonės; nes musu seimas yra dėl Lietu- wos tas pats, ką dėl kitu žmoniū parlamentas, kongresas, reichstagas ir tt. O kas nenorėtu nors szapeli pridėti dėl gero pakėlimo lietuwyštės ii apszwieti- mo lietuwininku? O tie wisi daigtai yra galimi tik per susiwienyjimą; o wėl susiwienyjimas be wisu lietuwininku rodos negali buti. Už tai, mieli brolai, neatlezkite, nežiurėkite i plaupiną prieszininku, o kelaukite i Szenandori rodą daryti apie tai, kas wisą Lietuvą gali augsztyn pakelti akyse wisos žmonijos.

S. W. L. A. Wyriausybė.

Pereitą mėnesi budamas Szenandoryje patėmyjau ten gerą beėsant lie- tuwiszką kapeliją, kuri apwaldė wietą airiu ir prusu, ir taip no tuju paweržė tame mēste pirmystę. Tokie brolai daro garbę lietuviszakai tantai. Aplanky- damas Mt. Carmel adau lietuwininkus ir lenkus besiwaidyjant su kubingu Klonowskiu, kars non pats waldyti piningus parapijos be kontrolės parapijo- niu Kuningas wolyjo karcziamą turėti priesz pat bažnyczią, isz kurios jis su karcziuninku traukė pelną. Daug lietuwininku czia turi sawo žiamę ir na- melus; žadėjo ir czia brolu isteigti kuopą susiwienyjimo.

Tulus girdėjau ragojant, kad L. Balsas retai iszeinas. Teisybė. Bet ar nematote brolai, kaip mažai kasztu duoda skaitytojai? Reikia isz szalies uždirbti piningus dėl iszleidimo Balsó, o per tai laikrasztis retai iszeina. Wiena tame pagelba: kožnas skaitantis tegul užimoka prenumeratą, o Balsas iszeis tankiai ir su daugiaus skaitymu, Asz no sawos daugiaus negalu daryti kaip kad sawo suukiai uždirbtus piningus atiduodamas dėl iszlaikymo szitos wie- nintelės paramos dėl lietuwyštės toje walandoje. Suuku yra, kada brolai nori rasztą skaityti, bet dykai!

J. Szl.

ANTANAS WYSZNIAUCKAS.

žinomas gerai hetuwiams Amerikoje
gyvena po No 91 Delancey st., New York
dabar atidarė AGENTURA, tai yra par-
duoda szifkortes, iszmaino piningus,
parduoda tikietus ant geležinkelu ir tt.
už pigiausiają prekią.

T. V. JARVIS CHRISTOPHERS,

adwokatats [counsellor at law]

NOTARY PUBLIC

5 & 7 Murray st., New York,

Grinczia 34 35 & 36. 10 ryt. iki 6 wak.

Gywenu: 146 Madison st., New York,
iki adynai 9.30 rytą ir no 6 iki 7.30 wak.

HOTELIS LENKISZKAS

Leono Alberto KRYGIERIO.

16 Rivington st. NEW YORK.

Krautuwė wyno, alaus ir kitokiu
gėrimu, podraug Restauracija, ir suei-
ginė wieta Lietuwiszku draugyseziu.
Kožną subatą szwėzios deszros ir
kopustai.

O'NEILL BROS

parduoda naminius daigtus, ir tai pi-
giausei wisame walszeiuje. Taip-gi
turime sąkrową skrynucziu ir grabu,
kuriuos mės pigiaus padarome ir ant
szmokeszcio duodame.

Namuose Shanks O'NEILL BROS.

Main st. Shenandoah Pa.

LENKISZKA APTEKA,

138½ Division st. NEW YORK.

parduoda wisokias gydykles szitos žia-
mės ir isz swetur. Ligoniams duodama
yra patarmė. Specijalistas pasiłptose
ir syfiliszkose ligose dėl wyru ir mote-
riu. Susisznekama ir lietuwiszkai.
Reikafaujantiems siuncziu gydykles
ir i farmas.

Dr. K. Smakowski.

KRAUCZISZKAS KROMAS.

Drapanas dėl draugyseziu galima gauti;
prekia 12 procentu pigians ne kad pas
kitus tame mēste. Kas mēnesis pareina
abrozai naujos mados, taip kad didis ir
mažas gali naujausiają madą pasirinkti.
Darbas yra dailausias ir be jokiu klaidu.
Užsipraszau draugus ir pažystamus pas
lawę.

S. Main st. Shenandoah
Anrius GRYNEWYCZIUS.

Knigos ant pardavimo.

REDYSTEJE Liet. **BALSO**, 197 Orchard st. New York.

Auszros Kalendorius ant 1885 ir 1886 m. po 25 centus.

Tėvyninių giesmė Wyturio 15 centu.

Oszkabalų dainos 25 centu.

Lietuviškas sziupinis 15 centu.

Draudausko swētiszkos ir szventos giesmės 15 centu.

Miglowaros dainos 25 centai.

Nerio pamokslai apie gaspadorystę 25 centai.

Auszra 1883-85 m. po pusantro doro, o 1886 m. už 4 num. 80 c.

Žirgas ir vaikas Jono Basanawyciaus 25 centu.

Witoloranda Kraszcwskio, dwiejose knigose, 75 centai.

Užduotynas, norintiems pasimokinti rokundu, 40 centu.

ABCEČLA ir taip mokintuwė del waiku, isz kurios yra galima is-
molti skaityti, raszyti, suprasti gamtos atsitikimus iriszmokinti wisus p-
terius. 30 centu.

Keli žodžei apie auginimą. 25 centai.

Iszganymas wargdienio, 18 centu.

Mūsų žydai ir kaip no anu turime gintiesi, 25 centai.

Politikiszka tragedija **PATKULIS** 25 centai.

Litwini i Polacy, Jono Szl. po. 25 cent.

A. OWENS,

No 18 ir 20 S. Main st. Shenandoah Pa

Krautuwė miltu, mėsos, szieno, taip-gi ir kitokiu daigtu tinkancziu prie namu ir stało. Taip-gi didelė wirtynė pigiu materiju del drapanu. Teisinga woga ir pigiausia wieta del lietuwininku. Elkit ir persikanokite

A. OWENS.

THOMAS SLATTERY

CZEBATU ir **CZEWERYKU KROMA** pigiausias mēste. Dėl sulopymo pu-
imu pagal reikalą,

namuose Beddels Brick,

W. Centre st. Shenandoah Pa.

P. BARTIKOWSKY, ;

252 & 254 East Market Street,

Wilkes - Barré Pa.

Aukso ir sidabro taworai, Amerikiszki
ir swetimu žiamiu dziegorėlei, drapa-
nos, skrybėlės, kepurės, czebata ir
czewerykai, walgymai randasi mano
krome. Ateikite ir neapsigausste wisę
pirkdami pas manę!

P. BARTIKOWSKY.

